

PÄLKÄNE
PARASTA AIKAA

TALOUSARVIO 2024
JA TALOUSSUUNNITELMA 2025 – 2026

1. Pälkäne parasta aikaa 2030 –kuntastrategia

Pälkäneen kunnanvaltuusto on 7.12.2022 § 93 hyväksynyt Pälkäneen kunnalle uuden kuntastrategian ”Pälkäne parasta aikaa 2030”. Kuntastrategiassa on määritelty se tahtotila, johon pyritään ja ne tavoitteet, joiden kautta tuo tahtotila saavutetaan. Strategian toimeenpano tapahtuu talousarviossa määriteltyjen toimenpiteiden kautta.

Pälkäneen kuntastrategian tahtotila, tavoitteet ja painopistealueet:

Hyvinvoinnin, elinvoiman ja kestävän kehityksen painopistealueiden sisältö on määritelty seuraavasti:

HYVINVOINTI	ELINVOIMA	KESTÄVÄ KEHITYS
Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy <i>Pälkäneen kunnan tavoitteena on hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat. Palveluita pyritään järjestämään hyvinvointivaikutuksia ennakkoiden ja syrjäytymistä ehkäisten. Palveluiden järjestämisessä huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevat asukasryhmät.</i>	Yritys- ja yhteisötoiminnan edellytysten parantaminen <i>Pälkäne on hyvä paikka rittää ja tehdä työtä. Pälkäneläiset yhteisöt tukevat kunnan elinvoiman kehittymistä ja positiivista yrityskulttuuria. Kunnan palvelut ja toimintaympäristöt tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset yritykset ja paikallisyhteisöt ovat tärkeä voimavara.</i>	Kunnan talous on tasapainossa <i>Kunnan käyttötalous saadaan tasapainoon ja vahvistetaan kunnan investointikykyä elinvoimaa ja tulevaa kehitystä tukeviin investointeihin. Talouteen liittyvissä päätöksissä arvioidaan niiden vaikutusta toimintaan ja talouteen pitkällä aikavälillä.</i>

<p>Kuntalaisten hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden Kuntalaisia tuetaan ja kannustetaan aktiiviseen, hyvinvointia tukevaan elämäntapaan. Kunta tarjoaa liikunnan ja kulttuurin palveluita ja toimintaympäristöjä mahdollistamalla monipuolisen hyvinvoinnista huolehtimisen.</p>	<p>Positiivinen muuttovirta Pälkäneen vetovoima on hyvä ja kuntaan muuttaa enemmän uusia asukkaita kuin kunnasta muutetaan pois. Kunta saa monipuolisesti uusia asukkaita eri ikäryhmistä. Kuntaa ja sen asumismahdollisuuksia markkinoidaan vahvasti potentiaalisille uusille asukkaille.</p>	<p>Päätöksissä, hankinnoissa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja Pälkäneen kunta on sitoutunut toteuttamaan Etelä-Pirkanmaan ympäristöohjelmaa. Päätöksiä ja hankintoja tehdessä arvioidaan niiden ympäristövaikutuksia.</p>
<p>Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi Pälkäneen kunnan henkilöstö on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva. Työtä ja työympäristöjä kehitetään aktiivisesti ja työssä viihdytään.</p>	<p>Monipuolisten asumisratkaisujen ja -ympäristöjen edistäminen Kunta edistää toiminnallaan monipuolisten asumismahdollisuuksien ja -ympäristöjen kehittämistä ja ideointia paikkakunnalle sekä markkinoi eri asumismuotoja ja tontteja aktiivisesti.</p>	<p>Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia Kunta toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa niin kuntalais- ja kyläiltojen, kuulemistilaisuuksien kuin sähköisenkin vuorovaikutuksen osalta.</p>
<p>DIGITALISAATIO Pälkäneellä edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa kuntalaisten hyvinvoinnin, kunnan elinvoiman ja kestäväen kehityksen edistämiseksi.</p>		

Asukasluku	6 421	6 400 tai suurempi
Tuloveroprosentti	21,50	alle kuntien keskiarvon (v. 2021 ka = 20,98)
Kunnan lainamäärä/asukas	1 484 €	alle kuntien keskiarvon
Konsernin lainamäärä/asukas	4 118 €	v. 2020 ka = 3 458 € / 7 481 €)
Myytyjen asuintonttien määrä/vuosi	5 (v. 2020)	10
Yritysten määrä	650	700
Perustettujen yritysten määrä/vuosi	32	40
Yrityksissä olevien työpaikkojen määrä	1 193 (2019)	1 300
Työttömyysprosentti	7,6 (8/2021)	6 % tai pienempi
Kuntalaisten kokonaistytyväisyys asteikolla 1-5	3 (kysely v. 2021)	4
Kunnan henkilöstön yleisarvosana työnantajalle asteikolla 1-5	3,4 (v. 2021)	4
*Ilmastopäästöjen määrän väheneminen vuoteen 2007 verrattuna	- 25 %	- 80 %
Hiilineutraaliuteen tähtäävät uudet toimintatavat tai teot/vuosi	2	3
**Kuntaliiton elinvoimaindikaattori	-4,56	7
Kuntalaisten osallistaminen – tilaisuudet ja kyselyt/vuosi		10
Kuntalaiskyselyyn vastanneiden määrä	504	650

Strategian toteutumista arvioidaan paitsi talousarviossa asetettujen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden kautta, niin myös strategialle määritellyn mittariston avulla. Strategian mittaristoa tarkastellaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja se tarkistetaan kerran valtuustokaudessa kuntastrategian tarkastamisen yhteydessä viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä.

Käyttötalous toimialoittain ja toiminnan tavoitteet

1.1 Sivistyspalvelut

Ulkoiset tuloarviot ja määrärahat

Sivistyspalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	1 113 027	1 022 683	921 912	921 912	921 912
Myyntituotot	572 014	521 850	497 065	497 065	497 065
Maksutuotot	289 247	273 140	194 550	194 550	194 550
Tuet ja avustukset	245 041	221 513	224 127	224 127	224 127
Muut toimintatuotot	6 725	6 180	6 170	6 170	6 170
TOIMINTAKULUT	-10 288 727	-10 278 839	-10 710 159	-10 983 705	-11 230 855
Henkilöstökulut	-7 681 550	-7 644 407	-8 179 628	-8 417 746	-8 628 973
Palvelujen ostot	-1 866 912	-1 884 732	-1 812 536	-1 837 911	-1 863 642
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-363 896	-390 930	-372 760	-377 979	-383 270
Avustukset	-267 814	-261 000	-244 000	-247 416	-250 880
Muut toimintakulut	-108 555	-97 770	-101 235	-102 652	-104 089
TOIMINTAKATE	-9 175 700	-9 256 156	-9 788 247	-10 061 792	-10 308 943

*TP 2022 -luvut muutettu nykyistä organisaatorakennetta vastaaviksi.

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate).

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja Tiina Kivinen

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Sivistyspalveluiden toimialaan kuuluu kasvatus- ja opetuspalveluiden kokonaisuus: varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus sekä vapaa sivistystyö. Näiden lisäksi toimialaan kuuluvat kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön koordinointi. Kansalaisopistopalvelut ostetaan Valkeakoski-opistolta.

Kaikille lapsille taataan kasvatukselliset, opetukselliset ja sivistykselliset perusoikeudet. Kaikessa toiminnassa painotetaan lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin merkitystä tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksenä.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2024

Painopisteenä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen monipuolisten, laadukkaiden ja houkuttelevien palveluiden avulla. Erityisesti painotetaan lähiluonnon hyvinvointia, terveyttä ja oppimista tukevien vaikutusten hyödyntämistä luontolähtöistä toimintaa sekä luonnon virkistyskäytön mahdollisuuksia ja saavutettavuutta lisäämällä.

Kasvatus- ja opetustoimessa sekä nuorisopalveluissa painotetaan lasten ja nuorten elintapatietoisuutta eli elintapojen kokonaisvaltaisen vaikutuksen ymmärtämistä. Painotuksena on erityisesti liikkumisen lisääminen ja fyysisen kunnon merkitys myös mielen hyvinvointiin.

Vapaa-ajan palveluiden käyttäjiksi pyritään saamaan tähän asti palveluita vain vähän tai ei ollenkaan käyttäneitä kuntalaisia. Tätä tavoitellaan esimerkiksi lisäämällä liikunta- ja muista virkistysmahdollisuuksista tiedottamista.

Opetus- ja kasvatuspalveluissa vuoden 2024 tärkein hanke on Onkkaalan alueen palvelukiinteistöjen ratkaisu. Kiinteistötekniset ongelmat ja korjaustarpeet sekä toiminnalliset puutteet tulee ratkaista mahdollisimman pian ja saada toiminnalle ajanmukaiset vaatimukset täyttävät tilat.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA VUONNA 2024

Ei merkittäviä muutoksia.

Perusopetuksessa resursseja sopeutetaan pienimpien koulujen laskevaan oppilasmäärään. Valmistavaan opetukseen varataan edelleen resurssi.

1.1.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Luontotoiminnan kehittäminen Pälkäneen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on edelleen yksi tärkeimpiä kehityskohteitamme. Tavoitteenamme on, että toimintaa saataisiin kehitettyä myös useampaan varhaiskasvatuksen yksikköön. Toiminta Luontotoiminnan Metsätähdillä pääsi täyteen vauhtiinsa 9.1.2023 kun Syrjänharjun kota valmistui. Toiminta on herättänyt paljon mielenkiintoa myös kuntarajojemme ulkopuolella. Se onkin yksi kuntamme vetovoimatekijä. Profiloituminen luontotoiminnan vahvaksi osaajaksi ja aktiiviseksi hyödyntäjäksi palvelutuotannossa tulee olemaan myös uuden kuntastrategian mukainen elinvoima- ja vetovoimatekijä koko sivistyspalveluissa. Luontotoiminta edistää elinvoiman lisäksi uuden kuntastrategian kahta muutakin kärkiteemaa: hyvinvointia ja kestävää kehitystä.

Tasa-arvolain muutokset tulivat voimaan 1.6.2023. Tasa-arvolain (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta) koulutusta ja opetusta koskevat yleiset tasa-arvon edistämissäännökset ulotettiin koskemaan myös varhaiskasvatusta. Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laatiminen tuli pakolliseksi. Tasa-arvolain muutoksen tavoitteena on sukupuolten tasa-arvon edistäminen sekä sukupuoleen ja sukupuolen moninaisuuteen liittyvän syrjinnän ennaltaehkäisy varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu 1.6.2023 alkaen Pälkäneen varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle. Suunnitelman toteuttaminen käytännössä alkoi jo nyt syksyllä. Suunnitelma päivitetään vähintään vuosittain.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenivat maaliskuusta 2023 alkaen. Asiakasmaksujen laskennalliset tulorajat nousivat, mikä pienensi perheiden asiakasmaksujen määrää tuntuvasti (30 %). Vuodelle 2024

asiakasmaksutuloja on budjetoitu vähemmän kuin koskaan 154 000 eur/vuosi.

Alle kolmivuotiaiden lasten osuus varhaiskasvatuksessa on noussut (46 %). Näyttäisi siltä, että tulevana vuonna heidän osuutensa ei enää kasvaisi niin voimakkaasti kuin on tehnyt viimeisen kahden vuoden aikana. Painetta lisäryhmille ei tällä hetkellä ole. Syntyvyyden aleneminen vaikuttaa jo nyt selvästi erityisesti Onkkaalassa olevien vapaiden varhaiskasvatuspaikkojen määrään. Tilanne vapaiden paikkojen suhteen on Luopioisissa ja Aitoossa tällä hetkellä tiukempi mutta tulee helpottumaan ensi vuoden syksyn aikana.

Esiopetus

Syksyllä 2024 aloittavia esioppilaita tulee lokakuun 2023 tiedon mukaan olemaan 50 (syksyllä 2023 esioppilaita oli 43). Esiopetusryhmät 2024: Kostian esiopetus, Luontotoiminnan esiopetus Metsätähdet ja Luopioisten esiopetus. Esiopetusta annetaan 700 h/lukuvuosi.

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu alkoi 1.8.2021 Pälkäneen kunnan varhaiskasvatuksessa. Kokeilun piiriin kuuluvia esiopetusryhmiä on Kostian esiopetuksen Tähtimöiden ryhmässä 13 lasta ja Luopioisten esiopetuksen yhteydessä 6 lasta. Kaksivuotisella esiopetuskokeilulla on oma opetussuunnitelmansa. Kokeilu kestää kevääseen 2024.

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Luontotoiminnan kehittäminen edelleen.	Luontotoiminnan painotus 1–2 uuteen yksikköön. K/E
	Hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden	Sivistystoimen tilaratkaisut	Kartoitus valmiiksi ja päätös asiasta. K/E
	Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi	Työhyvinvointia ja yhteisöllisyyttä lisääviä toimenpiteitä	2–4 yhteisöllistä tilaisuutta /vuosi K/E

VARHAISKASVATUS, TOIMINTAMUOTOKOHTAISET, ULKOISET KULUT

Yksikkö/toimintamuoto	TP 2022 henkilöstö- kulut	TP 2022 toiminta- kulut	TA 2023 henkilöstö- kulut	TA 2023 toiminta- kulut	TA 2024 henkilöstö- kulut	TA 2024 toiminta- kulut
Varhaiskasvatuksen keskitetyt palvelut	314 919	376 101	437 911	409 396	371 874	406 994
Päiväkodit	1 318 916	1 372 709	1 215 212	1 263 573	1 415 076	1 463 193
Ryhmäperhe- ja perhepäivähoito	184 279	198 342	183 533	195 433	180 417	193 172
Esiopetus+2.vuotinen esiopetus ja niiden täydentävä varhaiskasvatus	877 186	978 443	618 837	695 460	621 467	698 871
Yhteensä	2 695 300	2 925 595	2 455 493	2 563 862	2 588 834	2 762 230

1.1.2 Perusopetus, lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Elintapatieotoisuuden vahvistaminen – ymmärrys hyvinvoinnista oppimisen edellytyksenä	koulupoissaolojen määrä vähenee (vrt. lv 22-23 tuntimäärä puuttuu); Move!-testitulokset maan keskitasossa K/E
	Hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden	luontopainotteisen toiminnan lisääminen ja vakiinnuttaminen osaksi perusopetusta ja luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen monipuolisesti	henkilöstön koulutus / koulutuspäivien määrä 15 päivää/lukuvuosi
	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Työrauhan ja toivotun käyttäytymisen vahvistaminen ProKoulu-toimintamallin avulla	Pro Koulu-kehittämisen prosessi aloitettu K/E
	Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi	Koulukiinteistöselvitys ja ratkaisu	Selvitys ja ratkaisu tehty sekä ratkaisun mukaiset toimenpiteet aloitettu. K/E
ELINVOIMA: <i>Kunnan palvelut ja toimintaympäristö tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset</i>	Yritys- ja yhteisötoiminnan edellytysten parantaminen	Lukion koripallo- ja liikuntalinjan kehittäminen	koripallolinjan laajentaminen koskemaan myös muita urheilulajeja K/E

<i>paikallisyhteisöt ja yritykset ovat tärkeä voimavara.</i>			
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.</i>	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja	Ympäristönäkökulman huomioiminen koulukuljetusten kilpailutuksessa v. 2024.	Kilpailutuksen kriteereissä ympäristönäkökulma huomioitu K/E
	Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia	Lukion kansainvälisyyskasvatuksen ja -toiminnan laajentaminen	kansainvälisyys näkyviin koko lukiossa, yksi kansainvälisyysteemainen tapahtuma kaikille opiskelijoille K/E

Yksikkö	TP 2022 henkilöstö- kulut	TP 2022 toiminta- kulut	TA 2023 henkilöstö- kulut	TA 2023 toiminta- kulut	TA 2024 henkilöstö- kulut	TA 2024 toiminta- kulut
Aitoon koulu	298 498	347 444	271 676	328 096	222 122	270 669
Kirkonkylän koulu	282 649	383 680	285 579	395 842	280 847	382 374
Yhtenäiskoulu, 1-6	1 550 336	2 006 822	1 637 636	2 155 000	1 797 220	2 249 316
Yhtenäiskoulu, 7-9	1 301 299	1 546 882	1 364 089	1 6147 58	1 490 242	1 764165

Yksikkökohtaiset menot (netto), euroa/oppilas

Yksikkö	TP2022	TA2023	Oppilaita 20.9.2022	Oppilaita 20.9.2023	Oppilaita 1.8.2024*
Aitoon koulu	13 360	13 866	38	37	31
Luop Kk koulu	11 423	12 489	49	47	40
Yhtenäiskoulu 1-6	8 640	9 102	302	309	298
Yhtenäiskoulu 7-9	10 552	11 329	179	187	163
Oppilaita yhteensä			568	580	532

*ennuste

1.1.3 Kirjastopalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden	Varhaiskasvatuksen kanssa tehtyyn yhteistyösopimukseen liittyvän vuosisuunnitelman käyttöönotto ja sen mukainen toiminta. Toimia esim. aineistopakettit, satutuokioid, yhteiset lukukampanjat tai hankkeet, ohjatut kirjastovierailut, työpajat.	Vähintään yksi yhteistyömuoto 0 – 3 -vuotiaille, yksi 4 – 5 -vuotiaille ja yksi esiopetukseen
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia	Tavoittaa uusia asiakkaita palvelujen pariin. Toiminta tapaamiset ja palvelujen markkinointi mahdollisille uusille käyttäjäryhmille tai joiden osin tavoitettavissa ryhmissä uusille asiakkaille.	Tapaamiset tai muu kampanjointi vähintään 3 ryhmän kanssa tai ryhmälle

Tunnuslukuja:

2022	Pätkäne	Maaseutumaiset kunnat	Koko maa
Kirjaston palkkaamat htv:t / 1000 asukasta	0,67	0,82	0,69
Kokonaislainaus / asukasluku	16,13	13,42	14,58
Toimintakulut / kokonaislainaus	3,47	5,34	4,25
Toimintakulut / asukas	56,01	71,63	61,90
Henkilöstökulut / asukas	28,58	35,28	30,85

Tilastoja Pälkäneen kirjaston toimipaikoista:

Toimipaikka	Lainat 2021	Lainat 2022	Lainat / palveluaukiolotunti 2022	Fyysiset käynnit 2022 ja käynnit / palveluaukiolotunti
Pääkirjasto	84056	85206	48,2	48505 ja 27,5
Luopioisten kirjasto	14170	14658	29	10013 ja 19,8
Aitoon lainausasema	2789	2606	14,6	3020 ja 16,9
Laitikkalan lainausasema	672	617	6	304 ja 3
Sappeen lainausasema	551	579	7	247 ja 3
Kirjastoauto, Kuohijoki	218	206	26,8	76 ja 9,9
	102456 + 16 kaukolainaa = 102472	103872 + 38 kaukolainaa = 103910		

Lisäksi Pälkäneen laskennallinen osuus Piki-kirjastojen yhteisten e-kirjojen lainoista oli 2475 ja e-lehtien käyttökerroista 5130 vuonna 2022.

1.1.4 Kulttuuripalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Kulttuurisuunnitelman (2024-2028) käyttöönotto	Kulttuurisuunnitelma otettu käyttöön K/E
ELINVOIMA: <i>Kunnan palvelut ja toimintaympäristö tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset paikallisyhteisöt ja yritykset ovat tärkeä voimavara.</i>	Yritys- ja yhteisötoiminnan edellytysten parantaminen	Mikkolan tilan, kotiseutumuseon ja Mikkelinmäen matkailullinen hyödyntäminen yhdessä paikallisyhteisöjen kanssa	kulttuurimatkaileukampanjan toteuttaminen yhdessä paikallisyhteisöjen kanssa (alkukesä 2024) K/E
	Monipuolisten asumisratkaisujen ja – ympäristöjen edistäminen	Pakanrannan Rantareitin elävöittäminen ympäristötaiteella	Rantareitillä on ympäristöön mukautuvia taideteoksia K/E

1.1.5 Liikuntapalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Liikkuva Pälkäne - liikunnallisen elämäntavan edistämishanke yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Hanke käynnistynyt; 2-3 uutta toimintamuotoa käynnistetty, K/E
	Hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden	Palvelutarjonnan näkyväksi tekeminen –	Fluent Outdoor -sovelluksen täydentäminen uusilla kohteilla, vähintään 2 uutta liikuntapaikka ryhmää, K/E
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia	Keskuscentän peruskorjauksen suunnittelu	kuntalaisinfo ja -kysely K/E

1.1.6 Nuorisopalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Luontoa hyödyntävän toiminnan jatkaminen ja kehittäminen	Luontoa hyödyntävässä toiminnassa tavoitettujen/kohdattujen nuorten määrä 70 nuorta
	Hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden	Pälkäneen malli, jonka painopisteenä nuorten hyvinvointi, harrastaminen ja päihteettömyys. Selkeät hoitokontaktit joihin nuoret ohjataan tarvittaessa.	Päihteetön nuorisotilatoiminta ja päihteettömät nuorisotapahtumat, 7000 nuorisotilakäyntiä ja 2 tapahtumaa
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Kunnan talous on tasapainossa.	Ohjataan nuoria oikeisiin palveluihin etsivän nuorisotyön ja nuorisotyön menetelmin, nuorten työpajatoiminnan kehittäminen	Erityisnuorisotyössä kohdattujen nuorten määrä 70 ; Sosiaalisen vahvistumisen mittari (Sovari) itsetuntemus ja elämänhallinta -osio yli 3,5. Alle 25-v työttömiä alle 10 kpl per kk

			(Pirkanmaan työllisyyskatsaus ELY)
	Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia	Edistetään nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia nuorten tarpeita vastaavaksi.	Nuorisovaltuuston kokouksia 11kpl ja 2 Nuvan tekemää kyselyä nuorille. 2 nuorisotapahtumaa